

Egy új Vörösmarty bontogatja szárnyát e fakult lapokon. Egy? Kettő! – Itt van aztán egy költészettani versesszé: MESTERSÉGÜNK CÍMERE: „*Ha jelenlétem tétovázik / délután négy és öt között / egy fénybevesző őszi lépcsőn*” kezdetű, nemkülönben az „*Impro és kontra vizációk*”, mely a szerzők humoros vénáját tanúsítja, az anyagcsere-folyamatok végtermékeit illető reneszánsz elfogulatlansággal, a fiúszerelem antik eszményét sem vesztve szem elől („*Ki szónokolt itt épp seggről? Nevetség! / Ismeritek törődött végbelem?*”). A költemény az erkölcsi tanulság levonásával zárul: „*A végből elenyész, de megmarad a hit!*” Keletkezésének ideje is följegyeztetett: 1969. január 24–25., éjfél táján.

Még az utóbbi vers kapcsán kiírt pályázat eredményei is fennmaradtak: a 18 strófa közül 11-nek a szerzőjét találta el Géza, Csiri, Bence és Alle Éva. Az utolsó helyen, 5 találattal, Hegedűs Zsuzsa végzett. Hát ennyit a régi szép időkről.

Mostanában majdnem mindennap nekiülök az írásnak, legalább egy órára, de semmi eredmény. Cikket írtam egyet, Tandoriról, azt meg publikálni nem sikerült. Örülnék, ha majd elolvashad. – Úgy tudom, az *Új Írás* vagy a *Kortárs* legközelebbi számában meg fog jelenni Munkácsi Miklósnak egy írása, amelyben a „fiatal író” elnevezés ellen tiltakozik, és téged említ példának rá, hogy milyen nevetséges, ha jelentéktelen kritikusok lefiatalköltőznek valakit, aki abszolút mércével mérve is nagy költő. Általában – betévedve a múltkor egy írószövetségi fiataalköltő-taggyűlésre, ahol különben Munkácsi az említett írását felolvasta, innen tudok róla – úgy tapasztaltam, igen nagy tekintélynek örvendesz ebben a generációban, sőt, még egyébként fafejű kritikusok is többnyire megegyeznek abban, hogy az utóbbi évtizednek két fontos költője van: te meg Tandori. És hát ez mégis valami.

Visszatérve a gyakorlati dolgokra: maradjunk annyiban, hogy lehet (de nem biztos), hogy vasárnap délelőtt kimegyünk hozzátok. Ha ennek valami akadálya van, azt mindenképpen jelezd valahogyan, mondjuk, vasárnap reggel 9-ig bezárólag.

Üdv. és szia
Szabolcs

Vallai Péter

PETRI-SZINOPSZIS

1975 ködös februárjában, a régi Vár-kollégiumban százhusz egyetemista hallgatta AZ ILYEN FONTOS BESZÉLGETÉSEK-et és a MONDOGATNIVALÓ-t. Utána „kötetlen” beszélgetés. Kérdések. Mi a költő szerepe? Mit mutasson a költő? Miben hisz? És egyáltalán: vers ez?

Gyuri kettős fedezékben, vodka plusz cigaretta. Krákgova bevallotta, hogy nem fogja szabályozni a Tiszát, valószínűleg nem fog huszonhat éves korában orosz dzsidával a mellében meghalni, tudományos akadémiát sem szándékozik alapítani. Nem ismeri az utat sem erre, sem arra, a pillanatot próbálja meg szavakkal, esetleg mondatokkal leírni.

Hamiskásan, hitetlenkedve somolyogtak az azóta már valószínűleg vállalat-, bank- és országvezetővé öregedett hallgatók.

2000 tavaszán az Új Rátkay Klubban AZ ILYEN FONTOS BESZ... után egy ötvenen felüli MOB-vezető megkérdezte: ez mi volt? Vers...? Vagy csak az én véleményem?...

1978-ban (!) egy alulinformált pécsi színházigazgató a SZINOPSZIS után azt mondta: „Petri elvtárs, miért nem ír nekünk darabokat?” Mire Gyuri: „Előadnák?” Mire ő: „Persze! Szűkiben vagyunk!”

2000 májusában (!) üzenet jött az egyik tévétől; „Írased alá Petrivel, hogy lemond a honoráriumáról, akkor gyorsan felvesszük és leadjuk, talán nem tűnik föl senkinek!” Gyuri akadémiaalapító gesztussal szignált – nem adták le, feltűnt valakinek.

És így tovább. Sorolhatnám, párba állíthatnám az EGY SZÉP NAP mintájára ezt a szép huszonöt évet. Amikor szerencsém volt P. Gy.-t ismerni, szeretni és interpretálni.

Azt hiszem, egyetlen versét sem mondtam úgy, ahogy ő mondta vagy mondta volna; sokat bakiztam, sokat szerkesztettem, átértelmeztem, félreértettem.

Csendes derűvel szemlélte, hogyan próbálja ez az őszülő, kopaszodó melák beleszakolni magát az *ő kicsi, rideg és kihűlt* világába; amikor évekkal később megértettem egy-egy versét, kérdeztem, miért nem mondtad, hogy erről szól? „Így is jó.” Soha nem instruált. Jó rendező volt. Szeretett fellépni, szerepelni, játszani. Nyomait versei őrzik.

Szinopszis az, *ami azóta történt*; elnézést azért, *ami kimaradt*; *amíg lehet*, szeretnék létrehozni egy JUTALOMJÁTÉK-ot; addig is, *Cipómre nézek, fűző benne. Nem lehet, hogy ez börtön lenne!*

Szíves engedelmeddel, a leendő hullák nevében

Vallai Péter

Géher István

KATONAI TISZTELETADÁS: TANULMÁNY EGY VERSRŐL

A versesztétika alapkérdését Kosztolányi Dezső így fogalmazta meg nyolcvan éve: „Feltolul a kérdés, vajon ki lehet-e mutatni közelebről és kézzelfoghatóbban egy vers jó vagy rossz voltát”... S mindjárt módszert is ajánlott, mellyel a versérték tárgyilagosan kimutatható. „Bizonyos, hogy a költeménynek van lelke, mely megfoghatatlan, mint minden lélek. De a lélek nem egyéb, mint szerveink működésének finom terméke, ezért a kritikusnak, akár a lélekbüvárnak, elsősorban a vers testi szervezetét kell vizsgálnia, hogy pontos diagnózist adhasson. Működése nem fizikai, nem is pszichikai, hanem a kettő együtt: pszichofizikai eljárás.”

Kísérletet teszek egy Petri-vers pszichofizikai vizsgálatára. A szöveget húsz éve olvastam először szamizdat-kéziratban, s most, hogy az alkalom ihletésére ismét feltolul az emlékezetemben, magával hozza a múltból a mindig jelen idejű Kosztolányi-kérdést: „Miért szép ez a vers?” Vizsgálati anyagként kiteríttem a vers testét.

KATONAI TISZTELETADÁS

*A Vereség Napján
kardélre hánytam*